

BOSHLANG'ICH SINF ONA TILI DARSLARIDA O'QUVCHILARGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM BERISH USULLARI

Sharipova Sevara Erkin qizi,

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti,

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi magistranti

sharipovasevara0111@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada integratsiyaning afzalliklari, bugungi kunda integratsion darslarning tashkil etilishi va uning ahamiyati, ona tili darslarini integratsiya orqali tashkillashtirish hamda darslarda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning dolzarbligi yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: integratsiya, integratsion dars tashkil etish, mantiqiy fikrlash, jamoaviy ishlash, fanlararo aloqa

Integratsiya – bu o'quv jarayonida turli fanlarni, mavzularni yoki o'quv faoliyatlarini bir-biri bilan bog'lab, yagona yaxlit ta'lim tizimini yaratish. Ona tili darsida integratsiya bu turli fanlarni birlashtirish yoki ularni ona tili darslari bilan bog'lash orqali o'quvchilarning bilimini yanada kengaytirish va mustahkamlash usulidir. Integratsiya ta'lim jarayonini samaraliroq qilishga, o'quvchilarda fanlararo aloqalarni tushunish ko'nikmasini rivojlantirishga yordam beradi.

Integratsiyalashgan dars tashkil etish zamonaviy ta'limning muhim yondashuvlaridan biridir. Bu usul bir necha fanlarni o'zaro bog'lash orqali o'quvchilarda chuqurroq tushuncha hosil qilishga, mantiqiy fikrlashni rivojlantirishga va bilimlarni real hayotga tatbiq qilish qobiliyatini shakllantirishga yordam beradi. Quyida integratsiyalashgan dars tashkil etishning bosqichlari va asosiy tavsiyalari keltiriladi:

- Maqsadni aniqlash
- Reja tuzish
- Metod va vositalarni tanlash
- Darsning o'tish bosqichlari
- Baholash
- Fanlararo bog'liqlikni mustahkamlash

Boshlang'ich ta'limda ona tili fanidan integratsiyalashgan dars tashkil qilish o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish, ijodkorligini oshirish va bilimlarini real hayotga tatbiq etishga yordam beradi. Quyida ona tili fanidan integratsiyalashgan darsni tashkillashtirish bo'yicha tavsiyalar beriladi:

Mavzu tanlash va fanlararo bog'liqlik

Mavzu tanlash: Ona tili fanidagi biror mavzuni boshqa fanlar bilan bog'lash. Masalan: "Tabiat tasviri va hikoya yaratish" mavzusini tabiatshunoslik va tasviriy san'at bilan bog'lash.

Fanlararo bog'liqlik:

- **Tabiatshunoslik:** Tabiat hodisalari haqida bilimlar berish.
- **Tasviriy san'at:** Mavzuga mos rasmlar chizish.
- **Matematika:** Hikoya ichidagi miqdoriy ma'lumotlarni hisoblash yoki ularni ifodalash

Darsning tuzilishi

1. Kirish qismi (10-15 daqiqa)

• Darsning mavzusi:

- ✓ O'quvchilarga mavzuni e'lon qilish, darsning maqsadini tushuntirish.

- ✓ Savollar bilan qiziqish uygʻotish:
- ✓ "Tabiat haqida qanday sheʼrlar bilasiz?"
- ✓ "Bahor faslida qanday oʻzgarishlar kuzatiladi?"
- ✓ Tabiat manzaralari aks etgan surat yoki videolar namoyish qilish.

2. Asosiy qism (25-30 daqiqa)

•Faoliyatlar:

1. Ona tili: Matn tahlili va soʻz boyligini rivojlantirish
 - Tabiat tasviri berilgan matnni oʻqish (hikoya yoki sheʼr).
 - Oʻquvchilardan matn mazmunini tushuntirishni soʻrash.
 - Matndan tushuncha va yangi soʻzlarni ajratish, ular bilan gaplar tuzdirish.
2. Tabiatshunoslik: Bilimlarni mustahkamlash
 - Matndagi tabiat hodisalari yoki jonivorlar haqida savollar berish.
 - Tabiatdagi mavsumiy oʻzgarishlarni muhokama qilish.
3. Tasviriy sanʼat: Yaratilish jarayoni
 - Matn asosida tabiat manzarasini chizish topshirigʻi berish.
 - Ranglardan foydalanish va tasvirni toʻgʻri chizishni tushuntirish.
4. Matematika: Miqdoriy faoliyat
 - Hikoyada uchraydigan sonlar bilan matematik masala tuzdirish.
 - Oʻquvchilarning hisoblash qobiliyatini sinovdan oʻtkazish.

3. Yakuniy qism (10-15 daqiqa)

•Refleksiya:

- O'quvchilarning o'z fikrlarini yozma yoki og'zaki ifodalashlari.
- Savollar orqali dars mazmunini mustahkamlash:
- "Matn sizga qanday taassurot qoldirdi?"
- "Rasm chizishda nimalarni o'rgandingiz?"

4.Uyga vazifa:

- Tabiat haqida kichik hikoya yoki she'r yozish.
- Oilaviy suratlar galereyasini yaratish

Misol dars mavzusi: "Bahor fasli"

Fanlar:

- Ona tili: Bahor fasli tasvirlangan matn o'qish va hikoya tuzish.
- Tabiatshunoslik: Bahorda tabiatda ro'y beradigan o'zgarishlar.
- Tasviriy san'at: Bahor tasvirini chizish.
- Matematika: Bahorda uchraydigan jonivorlarning sonini hisoblash.

Faoliyatlar:

- Bahor fasliga oid she'r o'qish va tushuncha hosil qilish.
- Guruhlarda ishlash: bir guruh matn yaratadi, boshqasi rasm chizadi, uchinchi guruh esa matematik masalalarni yechadi.

Integratsiyalashgan darsning afzalliklari

1. O'quvchilarni bir vaqtning o'zida bir nechta yo'nalishda rivojlantiradi.
2. Jamoaviy ishlash va ijodiy fikrlashni oshiradi.
3. Ta'limning real hayot bilan bog'liqligini namoyon etadi.

Xulosa qilib aytganda, integratsiya darsni yanada qiziqarli va mazmunli qiladi, shuningdek, o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Ta'limda integratsiya o'quv jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilarda fanlararo mantiqiy bog'lanishni hosil qilish va bilimlarni amaliyotga tatbiq etish uchun qo'llaniladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ishmuxammedov R.J., Abduqodirov A.A., Pardayev A.
Tarbiyada innovatsion texnologiyalar (ta'lim muassasalari o'qituvchilari, tarbiyachilari, guruh rahbarlari uchun amaliy tavsiyalar). -T.: Iste'dod, 2010.-140 bet.
2. Ishmuhammedov R., Yuldashev M. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar. -T.: "Nihol nashriyoti, 2013 yil 278 bet.
3. Abduqudusov O. Kasb-hunar pedagogikasi. Darslik. – T.: O'MKHTTKMO va UQTI, 2014 -340 b.
4. Yol'ldoshev J.G'., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. – T.: "O'qituvchi", 2004. -102 b.
5. Xodjayev B.X. Innovatsion ta'lim texnologiyalari modulidan ma'ruza matnlari. -T.:2015.
6. M.E.Jumayev, M.Y.Yuldasheva, B.U.Mingbayeva, G.A.Mamatova "Boshlang'ich ta'limni o'qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar" metodik uslubiy qo'llanma – T.: 2017 y